

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення самостійної роботи з дисципліни
«Національна економіка та державне управління»
для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» галузі знань 28
«Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне
управління та адміністрування»»**

**Тернопіль
ЗУНУ
2022**

Методичні рекомендації до проведення самостійної роботи з дисципліни «Національна економіка та державне управління» для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю: 281 «Публічне управління та адміністрування» /Укладач Мельник А.Ф. – Тернопіль :ЗУНУ, 2022. – 12 с.

Укладач: **Мельник Алла Федорівна** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ

Рецензенти:

Васіна Алла Юріївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ

Собко Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва та торгівлі ЗУНУ

Відповідальний за випуск:

Шкільняк Михайло Михайлович - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу протокол №_4__ від 05.04. 2022р.

Методичні рекомендації включають : мету та завдання вивчення дисципліни, вміння, які має набути студент в результаті вивчення дисципліни, інформацію про структуру курсу, тестові завдання, методичні вказівки до вивчення окремих тем, список рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

Вступ

Завдання для самостійної роботи

Індивідуальні завдання для самостійної роботи

Перелік питань для підсумкового контролю

Список рекомендованої літератури

ВСТУП

Навчальним планом підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» передбачена самостійна робота з дисципліни «Національна економіка та державне управління».

Метою самостійної роботи як форми навчального процесу є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, поглиблення, узагальнення, закріплення, практичне застосування знань аспірантами та розвиток навичок до самостійної роботи.

Самостійна робота спрямована на: застосування знань, умінь, навичок, отриманих на лекційних та практичних заняттях для самостійного осмислення і оцінки сучасних тенденцій в науковій думці та в практиці щодо розвитку національної економіки, трансформації змісту управління нею, підготовки аналітичних оглядів та презентації їх, отримання додаткової інформації щодо виконання завдань дисертаційного дослідження, підготовки наукових статей, доповідей на наукових семінарах, наукових конференціях та інших заходах апробаційного характеру результатів наукових досліджень.

Основними завданнями самостійної роботи з дисципліни «Національна економіка та державне управління» є:

- закріплення теоретичних основ дисципліни, що передбачає опрацювання навчальної та науково-монографічної літератури, лекційного матеріалу, спеціальних джерел інформації та довідників;
- підготовка реферативних повідомлень та есе, пошук інформації з проблем, які виносяться на обговорення на практичних заняттях;
- підготовка до участі в дискусійній платформі аспірантів з проблем, які виносяться на обговорення;
- проведення діагностики чинників, тенденцій та проблем формування і реалізації економічної політики, процесів трансформації державного управління, його модернізації і виявлення бар'єрів реформування;
- вироблення навичок самостійного здійснення оцінки комплексу проблем в процесі управління національною економікою України;
- здійснення компаративного аналізу практики управління національними економіками зарубіжних країн в умовах нової глобалізації та транснаціоналізації світової економіки та в умовах кризових явищ;
- оволодіння інструментарієм макроекономічного аналізу та підготовки аналітичних оглядів;
- набуття умінь практичного використання здобутих знань для експертизи програм, проектів та інших нормативних документів, пов'язаних з застосуванням технологій державного управління національною економікою;
- підготовка до контрольних тестових завдань;
- самоконтроль засвоєння дисципліни;
- підготовка за результатами вивчення дисципліни авторських пропозицій щодо організації та проведення міждисциплінарного тренінгу з дисциплін обов'язкової професійної компоненти ОНП за спеціальністю

«Публічне управління та адміністрування».

Самостійна робота охоплює самостійне опрацювання літератури, обробку статистичної та іншої інформації, що стосується національної економіки України та економік країн світу, виконання індивідуальних завдань, самоконтроль знань..

В результаті виконання завдань з самостійної роботи здобувачі повинні вміти:

- використовувати при проведенні наукових досліджень з державного управління національною економікою різні методи та прийоми, напрацьовані в методології і методиці наукових досліджень;
- вибирати та аналізувати інформацію про розвиток національної економіки та практику державного управління з різних джерел;
- оформляти та представляти результати дослідницьких процесів, пов'язаних з практикою вивчення трансформаційних процесів в національній економіці та практикою управління нею, у вигляді есе, рефератів, наукових статей, тез доповідей, доповідей, презентаційних матеріалів;
- набути навички проведення наукового дослідження національної економіки та управління національним господарством, його планування та подання результатів за науковою спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»;
- використовувати знання при організації творчої діяльності в науково-педагогічній та професійній діяльності в сфері публічного управління, виконанні завдань, передбачених навчальним планом;
- засвоїти систему знань з технології підготовки аналітичних оглядів та управлінських рішень;
- закріпити теоретичні знання, одержані на лекціях та практичних заняттях.

Пропонована здобувачам наукового ступеня «доктор філософії» за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» методична розробка містить: завдання самостійної роботи з детальним визначенням тем, їх змісту, форм представлення результатів; індивідуальні завдання; питання для самоконтролю знань; список рекомендованої літератури.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема та зміст самостійної роботи	Форма представлення
1.	<p>1. Компаративний аналіз підходів до розв'язання проблем управління національною економікою в теорії і практиці.</p> <p>2. До питання «фіаско ринку» та необхідності державного управління і державного регулювання національної економіки.</p> <p>3. Наукові концепції функціонування і розвитку національної економіки.</p> <p>4. Державне підприємництво як інструмент реалізації економічної і соціальної політики в процесі державного управління національною економікою.</p> <p>5. Сучасний механізм фінансово-бюджетного регулювання національної економіки у вітчизняній та зарубіжній практиці.</p> <p>6. Моделі економічного зростання: проблема вибору-управлінських впливів.</p> <p>7. Методологічні принципи, показники та методика оцінки макроекономічних результатів функціонування національної економіки.</p> <p>8. Масштаби та ефективність державного сектора економіки в Україні і світі : емпіричні оцінки.</p> <p>9. Антикризове управління в системі державного управління національною економікою.</p> <p>10. Сучасний механізм грошово-кредитного регулювання національної економіки у вітчизняній та зарубіжній практиці.</p> <p>11. Конкурентні стратегії розвитку національної економіки</p> <p>12. Державні замовлення та державні закупівлі як інструменти державного регулювання економіки.</p> <p>13. Потенціал економічного зростання національної економіки України : можливості і загрози.</p> <p>14. Соціальна політика держави та державне регулювання рівня життя населення.</p> <p>15. Державне регулювання ринку праці.</p> <p>16. Вплив глобалізації та європейської інтеграції на модернізацію державного управління національною економікою</p> <p>17. Індивідуальні завдання 1,2.</p>	Підготовка доповідей (есе) з проблемних питань та їх презентація

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 1.

1. Використовуючи методики визначення масштабів, структури, ефективності і функціонального навантаження державного сектора економіки, представте державний сектор економіки у відповідній сфері (за вибором докторанта):

- 1.1. Промислове виробництво
- 1.2. Транспорт і зв'язок
- 1.3. Сільське і лісове господарство, переробні галузі АПК
- 1.4. Виробнича інфраструктура
- 1.5. Освіта і наука
- 1.6. Охорона здоров'я
- 1.7. Культура і мистецтво
- 1.8. Фізкультура і спорт
- 1.9. Енергетичний комплекс

2. Для розв'язання завдань поетапно розрахуйте показники:

- 2.1. масштабів державного сектора
- 2.2. структури державного сектора: а) за видами економічної діяльності; б) за організаційно-правовою формою
- 2.3. ефективності державного сектора.

3. Проаналізуйте функціональне навантаження державного сектора економіки у розв'язанні завдань обраної Вами сфери аналізу.

4. Зробіть висновки про доцільність збереження (або роздержавлення) державного сектору в даній сфері.

5. Визначіть шляхи підвищення ефективності державного сектора в обраній Вами для аналізу сфери діяльності.

6. Результати оформіть у вигляді аналітичного огляду.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ № 2

1. Використовуючи методики визначення масштабів, структури, ефективності і функціонального навантаження муніципального (комунального) сектора економіки, представте його у відповідній сфері за вибором:

- 1.1. Промислове виробництво
- 1.2. Транспорт і зв'язок
- 1.3. Житлово-комунальне господарство
- 1.4. Виробнича інфраструктура
- 1.5. Соціальна інфраструктура
- 1.6. Освіта
- 1.7. Охорона здоров'я
- 1.8. Культура і мистецтво
- 1.9. Фізкультура і спорт.

2. Для розв'язання завдання поетапно розрахуйте показники:

- 2.1. масштабів муніципального (комунального) сектора економіки
- 2.2. структури муніципального (комунального) сектора економіки:
 - а) за видами економічної діяльності; б) за організаційно-правовою формою;

- б) ефективності муніципального (комунального) сектора економіки.
3. Проаналізуйте функціональне навантаження державного сектора економіки у розв'язанні завдань обраної Вами сфери аналізу.
 4. Зробіть висновки про доцільність збереження (або роздержавлення) муніципального (комунального) сектору в даній сфері.
 5. Визначте шляхи підвищення ефективності муніципального (комунального) сектора економіки в обраній Вами для аналізу сфері діяльності.
 6. Результати оформіть у вигляді аналітичного огляду.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття національної економіки та її структурні складові.
2. Теорії функціонування національної економіки.
3. Базисні економічні інститути функціонування національної економіки.
4. Наукові концепції розвитку і функціонування національної економіки.
5. Типи та моделі національних економік у світі. Особливості трансформації та розвитку національної економіки України
6. Економічний потенціал національної економіки.
7. Інтегральні показники оцінки макроекономічних результатів функціонування національної економіки.
8. Поняття структури національної економіки. Сектори національної економіки.
9. Інституціональне середовище та інституціональні чинники функціонування національної економіки.
10. Сутність ринкової інфраструктури та її роль у функціонуванні національної економіки.
11. Об'єктивна необхідність та сутність державного управління національною економікою.
12. Усунення проблеми макроекономічного оптимуму в рамках «державна – приватний сектор» (природні монополії).
13. Державне регулювання як складова державного управління національною економікою.
14. Особливості управління секторами національної економіки. Державний сектор економіки і специфіка державного управління.
15. Механізм прогнозування, програмування, макроекономічного планування та стратегування національної економіки
16. Механізм реалізації політики економічного зростання: моделі економічного зростання
17. Фінансово-бюджетне регулювання розвитку національної економіки
18. Грошово-кредитне регулювання функціонування та розвитку національної економіки
19. Антикризове управління в системі механізмів державного управління національною економікою
20. Механізм реалізації структурної політики в процесі державного управління національною економікою
21. Механізм реалізації зовнішньо-економічної політики держави
22. Механізм реалізації регіональної економічної політики та управління економічним розвитком територій.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Мельник А.Ф. Національна економіка: та державне управління. навчально-методичний комплекс з дисципліни «Національна економіка та державне управління для здобувачів вищої освіти освітньо-наукового рівня вищої освіти галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281, освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування», Тернопіль ЗУНУ, 2022, 150 с.
2. Мельник.А.Ф. Бенчмаркінг регіонального розвитку країн Східної Європи: Болгарія, Польща, Словаччина, Україна. Монографія /А.Крисоватий, Є.В.Савельєв, А.Ф.Мельник та ін. за науковою ред . д.е.н .А.І. Крисоватого, Є.В. Савельєва, ТНЕУ, 2018. 672с.
- 3.Мельник А. Підвищення конкурентоспроможності територіальних громад в умовах нової регіональної політики України .Вісник ТНЕУ.№1 Тернопіль, ТНЕУ, 2019 , с.21-37.
- 4.Мельник А. Багаторівневе стратегічне планування в системі інституційних механізмів управління в Україні. .Вісник економіки, №2 2020, с.7-24
5. Мельник А..Ф., Желюк Т.Л., Попович Т.М. Економіка:основи економічної політики. Крок, 2015,. 456с.
- 6.Національна економіка навч.посібн./ під ред. О.Носової.Центр навчальної літератури, 2019, 512с.
7. Мельник А., Шкільняк М., Монастирський Г.Л., Васіна А.Ю. Дудкіна О.П. Удосконалення механізму публічного управління та адміністрування в контексті реалізації потенціалу децентралізації .Вісник економіки. Випуск 2 (100).Тернопіль, ЗУНУ, с.193-200.
- 8.Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я /кол.монографія за науковою ред .д.е.н.Шкільняка М.М., Желюк Т.Л.Тернопіль, Крок.2020.560с.
9. Національна економіка: :навч.посібник (у рисунках , схемах і таблицях) / О.І.Котикова, О.А.Горбаченко, Т.Г.Олійник, І.Г.Крилова, О.І.Мельник, О.А.Купшина-Миколаїв:Гліон, 2020.-196с.
- 10.Степанюк Н.А. Децентралізація в системі управління національною економікою[Електронний ресурс]./Н.А.Степанюк /Modern Economics.-2018-№7-с.158-165
.-Режим доступу :<https://modecon.mnan.edu.ua/decentralization-in-the-system-of-national-economy-menagement/>
11. Національна економічна стратегія України до 2030 року. Постанова КМУ «Про затвердження національної економічної стратегії на період до 2030 року.URL:<https://www.kmu.gov.ua/news/uryad.rozpochinin...>
12. Державний класифікатор видів економічної діяльності (ДК 009:2005) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Міжнародна стандартна галузева класифікація видів економічної діяльності (ISIC)ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Денисенко Микола Павлович, Бреус Світлана Василівна. Імплементація світового досвіду в національну модель управління українською економікою. In the x International Science Conference “Topical issues, achievements and innovations, fundamental and applied sciens, 2021p. 80-85.

15. Сірко А. Етатизм і лібералізм та конкуруючі парадигми розвитку економічної теорії. Вісник економіки, Випуск 4, 2021 р. ЗУНУ 2021, с.8-23.

16. Кудряшов В.П. Розроблення концепції формування та імплементації фіскальних правил в Україні. Фінанси України. 2020, №11, с.76-93.

17. Концепція побудови національної статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

18. Сірко А. Проблема якості економічного зростання України: теоретичні підходи та рутини політики. Вісник ЗУНУ, № 1, 2019р. с.1-21

19. Конкурентні стратегії безпеки розвитку України в глобальному середовищі: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. Долишнього НАН України”. За ред. А.І. Мокія. – Львів, 2019. – 872 с.

20. Класифікація інституційних секторів економіки України: наказ Державного комітету статистики України від 12.07.2007 №214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

21. Melnyk, A., Kulinich, T., Yakimenko-Tereschenko, N., Vasina, A., Adamyk, V. Challenges and Prospects of Applying the Paradigm of Sustainable Development to the Eastern Europe Economy) WSEAS Transactions on Environment and Development, 2021, 17, pp. 929–940 URL: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=514>

Print ISSN: 1790-5079, E-ISSN: 2224-3496. DOI: 10.37394/232015.2021.17.86

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=18134048600>

22. The longevity economy. Generating economics growth and new opportunities for business./Oxford Economics.2016.URL:<https://www.aarp.org/content/dam/aarp/home-and-family/personal-technology/2013-10/Longevity-Economy-Generating-New-Growth-AARP.pdf>

23. Delevic U., & Heim I. Institutions in transition: Is the EU integration process relevant for inward in transition European economies ? Eurasian Journal of Economics and Finance. 2017. №5 (1). P.16-32

24. Domonkos T., Horvat P. Model ling economic potential of silver economy; European Commission (2015) . Growing the European silver economy. URL: <http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/active-healthyageing/-silvereco.pdf>

25. World Bank [Електронний ресурс].-Режим доступу :<http://databank.worldbank.org/>.

The ECB’s monetary policy strategy / European Central Bank. URL:<https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/html/index.en.html>.

26. Koziuk V. The magnitude of financial imbalances correction and the problem of restoring growth. Journal of European economy, Vol. 16. №1 (60). January-March 2017. P. 15-38

27. Word investment report 2020. International production beyond the pandemic. URL: <https://unstad.org/System/files/official-document/wir2020en.pdf> (Last assessed: 04.03.2021)

28. Мельник А.Ф. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Національна економіка та державне управління для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» / Укладач Мельник А.Ф.-Тернопіль: ЗУНУ, 2022- 77 с.

29. Методичні рекомендації та завдання до проведення практичних занять з дисципліни «Національна економіка та державне управління» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності «Публічне управління та адміністрування», освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» / Укладач Мельник А.Ф.- Тернопіль:ЗУНУ, 2022р., 41 с.

30. Мельник А.Ф. Методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи з дисципліни «Національна економіка та державне управління» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування»/Укладач Мельник А.Ф., Тернопіль: ЗУНУ, 2022р., 12 с.